

"בין הפיזי לנפשי, בין הפנימי לחיצוני" כלים שלובים בהכלה ובהחזקה בינקות ובגיל הרך

כנס החטיבה ההתפתחותית - חורף 2016
ימים שלישי - חמישי, 16-18 פברואר 2016
מלון לאונרדו קלאב, טבריה

שלום מכרים,

אנו שמחים להזמינכם לכנס החטיבה ההתפתחותית של הסתדרות הפסיכולוגים בישראל, חורף 2016.
הכנס יתקיים במלון קלאב הוטל לאונרדו בטבריה.

מצפים לראותכם!

בברכה,

הוועדה המארגנת:

מירי אביטל

תמי מאיר-יו"ר

רוית שליטר

אודט בוקאי

שלומית פופר-גרבר

יעל דורות מולכו

16.02
2016

תוכנית הכנס

הסתדרות הפסיכולוגים בישראל
החטיבה ההתפתחותית

יום שלישי 16.2.2016

11:30 - 10:30

מליאה 12:00 - 11:30

התכנסות והרשמה

דברי ברכה:

ד"ר מאיר נעמן - יו"ר הסתדרות הפסיכולוגים / מר דני כפרי - מנכ"ל הפ"י

תמי מאיר - יו"ר החטיבה ההתפתחותית

ד"ר סמדר גרטנר - דברים לזכרה של יוכי בן נון.

שלומית קנטופסקי - יו"ר הוועדה המקצועית לפסיכולוגיה התפתחותית

ד"ר דרור אורן

מליאה 13:30 - 12:00

הורות בהתמודדות עם חולי של ילדיהם

ה"הורות" מעבר להיותה תפקיד, היא שלב בהתפתחות הפסיכולוגית, זהות וחוויה. היא עשויה להיות טעונה, מורכבת וקשה רגשית, כאשר אצל הילד/ה מאובחנת מחלה או בעיה תפקודית או התפתחותית משמעותית. ההרצאה תעסוק בדינאמיקה הרגשית הייחודית שמתפתחת לעיתים אצל הורים, תוך התייחסות ספציפית להורות לילד ראשון ולהורות יחידינית. נתבונן כיצד "טיפול פסיכודינמי בהורות" והתערבויות נוספות יכולות לעזור לאב ולאם המתמודדים, לעודד צמיחה ולחזק את ההורות. בהרצאה ישולבו דוגמאות קליניות קצרות.

ד"ר דרור אורן - פסיכולוג קליני וחינוכי. מחבר הספר "הורות במחשבה שניה - להיות הורה, רגשות, מחשבות ומעשים" (פרדס 2015). מדריך בפסיכותרפיה ובפסיכו-דיאגנוסטיקה בחטיבה הקלינית ומדריך בחטיבה החינוכית. חבר וועד האיגוד הישראלי לפסיכותרפיה. לשעבר מנהל המכון ליעוץ ולטיפול רגשי במרכז הקליני באוניברסיטת חיפה. מלמד ומדריך פסיכולוגים בשלבי הכשרה שונים ומעביר השתלמויות בטיפול בהורות ונושאים אחרים בפסיכותרפיה. מדריך ומטפל בקליניקה פרטית בכרמיאל.

ארוחת צהרים וקבלת חדרים

14:30 - 13:30

מנוחה

15:45 - 14:30

הפסקת קפה

16:00 - 15:45

16.02
2016

תוכנית הכנס

הסתדרות הפסיכולוגים בישראל
החטיבה ההתפתחותית

גב' אורלי חסון כץ

16:00 - 17:30 מליאה

מהעור הפיזי לעור הנפשי - העור כמעטפת וכמצע תקשורתי בהתפתחות המוקדמת

לעור, המשמש כמעטפת הגוף, חשיבות קריטית כמצע תקשורתי בין האם לתינוק בחודשי החיים הראשונים. התפתחות תקינה של העור הנפשי הכרחית לתיקוף גבולות הגוף והעצמי ולהתהוות תחושת מיכל פנימי לחיי הנפש. פגיעות מוקדמות הקשורות לנפרדות טראומטית, חרדות ראשוניות וכאב נפשי בלתי נסבל, נרשמות בנפש כדימויים ותחושות פנימיות של עור מחורר, קרוע ופצוע, ומעטפת הנפש הופכת ממעטפת רווחה למעטפת סבל.

ההרצאה תתמקד במימד ההתפתחותי, הנוגע להיווצרות העור כייצוג נפשי (ה"אני-עור" - אנז'ייה, העור הראשוני והמשני - אסתר ביק), ולהתבססות המעטפות הנפשיות, ובהמשך תידון בהיבטים הפתולוגיים של התפתחות העור הנפשי, הכרוכים במחלות עור מוקדמות (בדגש על אקזמה בינקות וגלגוליה בבגרות), והתנהגויות מאוחרות יותר הנוגעות לפגיעה עצמית (self-mutilation) כגון חיתוך העור, צילוקו ופציעתו בגיל התבגרות. ההרצאה תנסה להתייחס לתופעות אלה, ולאופן בו הן באות לידי ביטוי בקליניקה, כאל מעין "שפת עור", המבטאת את מאבקו של העצמי לרשום על עור הגוף משקעים טראומטיים, לחפש להן ייצוג, ובמקביל לנסות לתקף את גבולות הגוף המותקפים מבפנים ומבחוץ. לצד דוגמאות קליניות ישולבו בהרצאה מספר דוגמאות מתחום האמנות הפלסטית, הממחישות משהו מן החרדות הראשוניות המתלוות למצבי טראומה מוקדמים ובלתי ניתנים לייצוג המחוררים את מעטפת הנפש.

אורלי חסון כץ - פסיכולוגית קלינית, מתמחה בחברה הפסיכואנליטית הישראלית, מדריכה ומלמדת במסלול ילדים ונוער בתכנית לפסיכותרפיה באוניברסיטת חיפה, מלמדת במסלול מצבים מנטאליים ראשוניים בביה"ס לפסיכותרפיה באוניברסיטת תל-אביב.

16.02
2016

תוכנית הכנס

הסתדרות הפסיכולוגים בישראל
החטיבה ההתפתחותית

17:30 - 19:00 מליאה

ד"ר נורית יגרמן וד"ר אריאלה וניאל ויסות עצמי מולד ונרכש כבסיס להתפתחות תקינה ולקויה

ויסות עצמי הינו יכולת אנושית בסיסית המשמשת אבן יסוד בתהליכי ההתפתחות של הילד, ועוזרת לו ליצור אינטראקציות משמעותיות עם הסביבה לאורך כל החיים (Als 1986). מחקרים מצביעים על קשר בין יכולות ויסות עצמי והיבטים רבים בהתפתחותו ותפקודו של הילד כולל התפתחות רגשית והתנהגותית, שליטה עצמית, התפתחות מוטורית, מיומנויות חברתיות, התפתחות קוגניטיבית, יכולות למידה, והתפתחות קשב (Eisenberg 2000, Fox et al 2001, Kring & Sloan 2013). תהליך התפתחות הויסות העצמי מבוסס על אינטראקציה בין שני סוגי השפעות: הראשון מתייחס למאפיינים מולדים ונירו ביולוגיים של התינוק המתייחסים לעיבוד המידע החושי ולסגנון התגובות לאירועים בסביבה. השני מתייחס לאספקטים של הקשר או האינטראקציה עם ההורים. (DeGangi 2000, Fox & Calkins 2003).

כאשר יכולתו המולדת של התינוק לעיבוד חושי איננה תקינה, הוא זקוק לדפוסי טיפול הוריים רגישים ומותאמים במיוחד על מנת להצליח ולפתח יכולות ויסות עצמי. חלק מההורים מסוגל להיענות באופן אינטואיטיבי לצורך זה, ולספק לפעוט אינטראקציות מותאמות לצרכים החושיים המתגלים שלו. אולם המחקר והשדה הקליני מלמדים כי ההתנהגות הבלתי מווסתת של ילדים אלו נתפסת לעיתים קרובות אצל ההורים כקשה ובלתי ברורה, ולאורך זמן הם מתקשים להגיב אליה באופן מותאם ותומך ויסות. בהרצאה נאיר את ההיבטים המולדים והנרכשים המשפיעים על התפתחות היכולת לויסות עצמי אצל תינוקות ופעוטות ואת האופנים הייחודיים בהם היבטים אלו יכולים להקשות על האינטראקציה הורה-ילד, כאשר מעורבים ליקויים בעיבוד חושי וויסות עצמי. בנוסף נתמקד בעקרונות לקידום איכות האינטראקציה בין הורים לתינוקות ופעוטות עם ליקוי בעיבוד חושי וויסות עצמי על בסיס תכנית הדרכה מבוססת מחקר המיושמת ביחידה שלנו.

ד"ר נורית יגרמן - מרפאה בעיסוק, מרצה במגמה לגיל הרך ובמגמה לחינוך מיוחד באוניברסיטת בר-אילן. ד"ר יגרמן משמשת כמנהלת של היחידה הקלינית-התפתחותית בתכנית האריס, אוניברסיטת בר-אילן, ובעלת קליניקה פרטית.
ד"ר אריאלה וניאל - פסיכולוגית קלינית, מרצה במגמות לגיל הרך וליעוץ חינוכי באוניברסיטת בר-אילן. ד"ר וניאל משמשת כפסיכולוגית של היחידה הקלינית-התפתחותית בתכנית האריס, אוניברסיטת בר-אילן, ובעלת קליניקה פרטית.

התכנסות החטיבה	19:00 - 20:00
ארוחת ערב	20:00
ערב חופשי בלובי	21:00

17.02
2016

תוכנית הכנס

הסתדרות הפסיכולוגים בישראל
החטיבה ההתפתחותית

יום רביעי 17.2.2016

09:00 - 08:00

ארוחת בוקר

מליאה 10:30 - 09:00

Dr. Suzanne Maiello - Rome

The dawn of psychic life; The prenatal child's auditory, tactile, and kinaesthetic experience and memory of containment

The lecturer explores the prenatal origins of aspects of postnatal psychic life, with special attention to the unborn child's rhythmical and auditory experiences connected in particular with the mother's voice. Thought is given to the specific function of the maternal voice for the onset of proto-mental processes. Her voice is viewed as one of the elements which stir the prenatal child's attention and set in train proto-mental activity. A prenatal proto-dialogue seems even to develop between the infant and the mother. At the tactile and kinaesthetic level of experience, the uterine container offers the unborn child the space for experiences which are connected with the configuration of container/contained. These experiences are considered to be crucial for the constitution of a mental container capable of transforming sense impressions into experiences which can be stored in memory.

In the light of these considerations, the authr thinks about the possible effects of premature birth on the psychic development of the infant, who has missed the natural duration and full multiplicity of prenatal experiences at all levels, auditory, tactile and kinaesthetic, which in normal circumstances prepare the unborn child for the impact of extra-uterine life.

Dr. Suzanne Maiello - Psychoanalytic child psychotherapist and adult analyst (AIPPI, ACP, AIPA/IAAP). Founder member and Past President of AIPPI (Italian Association of Psychoanalytic Child and Adolescent Psychotherapy)

Member of ACP (Association of Child Psychotherapists, Tavistock section) UK. Supervisor AIPPI Tavistock-model psychoanalytic child psychotherapy training, Rome and Milan. Faculty member Master Course in Psychoanalytic Observational Studies, University of East London Frances Tustin Memorial Prize 1997 (Psychoanalytic Center of California).

Co-author and editor of numerous books, has published widely in leading Italian and international psychoanalytic journals

Main areas of interest: Prenatal auditory and kinaesthetic experience and memory, prenatal protomental development, early trauma and autistic spectrum disorder.

17.02
2016

תוכנית הכנס

הסתדרות הפסיכולוגים בישראל
החטיבה ההתפתחותית

הפסקה

10:45 - 10:30

פרופסור יהודית הראל

מליאה 12:15 - 10:45

על מראות ומיכלים, התקשרות ומנטליזציה: איך מתפתח הויסות הרגשי??

אפקטים ובפרט ויסות אפקטים נמצאים בשנים האחרונות במרכז העניין הקליני והמחקרי. הויסות הרגשי הבשל הינו תוצאה של שתי אופנויות וויסות: ויסות עצמאי וויסות דיאדי. בילדות המוקדמת הויסות הדיאדי דומיננטי ולכן בהרצאה נתמקד בוויסות הדיאדי. נתאר שתי מערכות לוויסות רגשי, ואת התשתיות ההתפתחותיות הנדרשות להן. בינקות יחסי ההתקשרות מהווים בסיס למערכת הויסות הרגשי הראשונית. הויסות הראשוני מתנהל באופן אימפליציטי בתקשורת לא מילולית, מאוחר יותר מתווספת היכולת למנטליזציה ואיתה מתפתחת מערכת וויסות נוספת. הויסות במערכת זו מתנהל באופן אקספליציטי, מילולי. בשני אופני הויסות יש להורה תפקיד מרכזי כפי שתואר בתיאוריות של וויניקוט, שטרן, בריטון, שור, היל ופונגי. למרות עובדה זו, בעיות וויסות אצל ילדים מאובחנות ומטופלות במקרים רבים כ"בעיה של הילד".

מטרת ההרצאה לתת למשתתפים תמונה עדכנית על תיאוריות ויסות רגשי, והבנה בסיסית על דרך ההסתכלות בוויסות הדיאדי ועל קידומו.

פרופסור יהודית הראל - פרופ' אמריטה, החוג לפסיכולוגיה, המגמה הקלינית אוניברסיטת חיפה. פסיכולוגית קלינית והתפתחותית מומחית מדריכה, לשעבר ראש התכנית לפסיכותרפיה פסיכואנליטית, אוניברסיטת חיפה, ושותפה לראשות המגמה הקלינית חינוכית באוניברסיטת חיפה. חברה בקבוצה שיצרה וממשיכה לפתח ולכתוב על הטיפול הדיאדי החיפאי, מיסודה של גב' מרים בן אהרון, ז"ל. מדריכה ומטפלת בקליניקה פרטית.

פגישת מתמחים עם אחראית התחום בוועדה המקצועית

13:00 - 12:15

ארוחת צהריים

14:00 - 13:00

מנוחה

15:45 - 14:00

הפסקת קפה

16:00 - 15:45

סדנאות

19:00 - 16:00

ארוחת ערב

20:30 - 19:15

ערב תיאטרון פלייבק של "אקו"

21:00

18.02
2016

תוכנית הכנס

הסתדרות הפסיכולוגים בישראל
החטיבה ההתפתחותית

יום חמישי 18.2.2016

09:00 - 07:30

ארוחת בוקר ופינוי חדרים

מליאה 10:30 - 09:00

גב' אחינועם מצר גור

מרחב גופו של הילד וגופו במרחב

בהמשגה הפסיכואנליטית התפתחותו של הילד וכניסתו לעולם, בלתי נפרד מהמרחב והגוף. בהרצאה אתאר את התפתחותו המוקדמת של הילד בתיאוריה הפסיכואנליטית של פרויד ולקאן תוך הבהרה של מושגים בסיסיים. כיצד נבנים יחסי הגומלין בין גופו של התינוק לבין המרחב לבין האחר, וכיצד מתוך יחסים אלו מתהווים הסובייקטיביות של הילד, יחסיו עם האחר, רצונותיו ותשוקותיו, וכיצד התהוות זו של הקשר בין הגוף המרחב והאחר - משפיעה על היווצרותן של פתולוגיות שונות.

אחינועם מצר גור - פסיכולוגית קלינית, מדריכה בפסיכותרפיה, אנליטיקאית לאקאניאנית. חברה ב-AMP - החברה העולמית לפסיכואנליזה, וב-NLS-GIEP הקבוצה הישראלית של האסכולה הלאקאניאנית החדשה. עובדת בקליניקה פרטית עם ילדים ומבוגרים.

הפסקה

11:00 - 10:30

סדנאות

14:00 - 11:00

ארוחת צהריים, פרידה ופיזור ונתראה בשנה הבאה!

14:00

סדנה מס' 1:

"מרחב הבין לבין" - גופים במעבר בין מרחבים / אחינעם מצר גור

במיוחד בטיפול בילדים יש רגעים רבים של מעבר בין מרחב החדר לבין החוץ- גופו של הילד, גופו של המטפל וגופם של הורים נעים בין המרחבים הללו של פנים וחוץ שמתחלפים זה בזה. בדלת הכניסה והיציאה מחדש הטיפולים, בחדר ההמתנה, ביציאה לשירותים במהלך הפגישה, במפגש עם ההורים מחוץ לחדר הטיפולים ועוד... רגעים אלו הם לעיתים רגעים מאד משמעותיים לטיפול, לעיתים מעוררי מתח אצל המטפל ומהטופל. רגעים שהם לרוב מפתיעים, מהירים וקשים להבנה והכלה. איך להבין ולהמשיג רגעים אלו? מה עושים במצבים כאלו? איך להגיב? בסדנה נעבוד על דוגמאות של רגעים כאלו ונדון בהם תיאורטית ופרקטית מנקודת מבט פסיכואנליטית.

אחינעם מצר גור - פסיכולוגית קלינית, מדריכה בפסיכותרפיה, אנליטיקאית לאקאניאנית. חברה ב-AMP - החברה העולמית לפסיכואנליזה, וב- NLS-GIEP הקבוצה הישראלית של האסכולה הלאקאניאנית החדשה. עובדת בקליניקה פרטית עם ילדים ומבוגרים.

סדנה מס' 2:

אמא! אבא! תכירו, אני הילד שלכם!

המטפל כמקדם הכרות ומותאמות ראשונית בין ההורים לפעוט עם מאפיינים

מוקדמים של הפרעת קשב וריכוז / גלי לבין, רחל בלומנפלד

סדנה זו תעסוק בהורות מותאמת לתינוקות ופעוטות המראים קשיי ויסות וסממנים המאפיינים הפרעת קשב וריכוז ומפאת גילם הצעיר עוד לא אובחנו פורמלית. מחקרים עדכניים מצביעים על סימנים מוקדמים מראשית החיים להפרעות אלו ומכוונים לצורך ביצירת סביבה משפחתית אקולוגית התואמת לצרכיו היחודיים של התינוק.

הורים לתינוקות אלו נדרשים להכיר, להבין ולקבל את הייחודיות של ילדם ולייצר סביבה מיטיבה, מכווננת ומדויקת, מוקדם ככל שניתן, אשר תאפשר התפתחות תקינה של הילד. במצבים אלו נדרשת לרוב התערבות טיפולית.

בסדנה יחוו ויידונו היבטים הקשורים לדפוסי הורות מותאמים ולאופן בו הם תורמים להתפתחות העצמי של הילד למול דפוסי ניסוי וטעייה הוריים אשר עלולים להכשיל התקשרות בטוחה ולהחריף קשיים התפתחותיים קיימים. היות וכיום אנו מודעים למרכיב התורשתי בהפרעת קשב וריכוז, נתעכב גם על דפוסי התמודדות המאפיינים הורים אשר להם עצמם יש הפרעת קשב וריכוז והמורכבות במפגש עם ילדם. יינתנו דוגמאות מחדר הטיפול ותידון הפרקטיקה הטיפולית אשר יכולה לסייע כבר בשלב מאוד מוקדם בהורות מאתגרת זו.

גלי לבין - עו"ס קלינית פסיכותרפיסטית, מדריכה אישית וקבוצתית בבי"ס לפסיכותרפיה מסלול ילדים ונוער, באוניברסיטת חיפה. מטפלת ומדריכה בקליניקה פרטית.

רחל בלומנפלד - מדריכה בפסיכולוגיה התפתחותית וחינוכית. פסיכולוגית ראשית - במכון להתפתחות הילד על שם חנה חושי - המרכז הרפואי בני-ציון, חיפה. מורה מן החוץ בחוג לפסיכולוגיה - אוניברסיטת חיפה.

סדנה מס' 3:

רשמים מהתקופה העוברית / יעל הראל

בסדנה ננסה לראות איך אחרי הלידה, התינוק והפעוט יסמנו בהתנהגות- בתסמינים גופניים, באופנות תנועה, טונוס, ווקליזציה, ונטיה להתקרבות ו/או הימנעות, רמזים לחוויה שלהם מהמרחב העוברי ומהלידה. היכולת בטיפול (תינוקות, ילדים ומבוגרים) לראות את הסימנים כתקשורת הנטועה בחוויה של העובר, יכולה לעזור להבנת ביטויי מצוקה פיזית וחושית, להיות תקשורתיים בשדה אמפטי של הכלה רגשית נרטיבית וקוהרנטית, ולכן ניתנת למנטליזציה. דבר זה חשוב במיוחד במצבים בהם העובר היה נתון בסכנה רגשית ופיזית לקיום. (בסדנה נקדיש מקום לזמן גילוי ההריון כמכונן משמעותי בחוויה של היות מוזמן לעולם). ההנחה שנפעל על פיה היא שהשפעות נרשמות מרמת התא (הפריה, השתרשות), ומהדהדות אל התפתחות העובר ברחם, והלידה כחוויה עוצמתית ופעמים רבות טראומטית באיכותה לאם ולתינוק. זוהי התבוננות על שכבות התפתחותיות פסיכו-סומה הראשוניים של התפתחות העצמי והיות בקשר, המעצבים השפעה ארוכת טווח. בסדנה נבחן את התנועה בין התפתחות בתנאים נוחים ובין התפתחות הרוויה בלחץ ובהתארגנות הישרדותי הגנתית של שמירת החיים.

יעל הראל - מטפלת בתנועה מדריכה, התמחות בפסיכולוגיה פרינטאלית, יו"ר המכון לאנליזה ביואנרגטית בישראל, עובדת בקליניקה פרטית ובתחנה הפסיכולוגית גבעת חיים איחוד ביחידה לגיל הרך. מלמדת במכון לאנליזה ביואנרגטית במכללה לאומנויות וחברה ובמרכז וויניקוט.

סדנה מס' 4:

מודל תצפית תינוקות - Infant Observation / יעל רונן, עירית קושלביץ

בסדנה יוצג מודל תצפית התינוקות שפותח בטוויסטוק שבלונדון ב-1948, על ידי אסתר ביק. מודל זה מאפשר למידה בלתי אמצעית על התפתחות תינוקות ויחסיהם עם הוריהם, ומגע ישיר, חי וחוויתי עם תינוק והוריו בחודשים הראשונים לחיים. המיקוד הוא ביחסיו של התינוק עם בני הבית המשמעותיים, ומאפשר לראות כיצד יחסים אלו מעצבים את ההתפתחות בילדות. תהליך הצפייה בתוך גבולות מתאימים מאפשר מרחק, פרספקטיבה ורפלקציה. נדון ב"עמדה התצפיתית" ובאופן בו היא מאפשרת הקשבה והתבוננות במתרחש בעולמו של התינוק, ונסיון להבינו בהקשר המשפחתי, וכן בחינה של התגובות הרגשיות של הצופה, כל אלה מהווים כלי משמעותי להבנת תהליכים מודעים ולא מודעים המתרחשים אצל התינוק והוריו, כמו גם אצל הצופה. בסדנה נלמד את המודל במקובל היום במכונים פסיכואנליטיים בעולם כחלק מתהליך ההכשרה והלמידה ונתנסה מעט בחומרים תצפיתיים.

יעל רונן - פסיכולוגית קלינית בכירה, קנדידטית במכון הפסיכואנליטי הישראלי בירושלים, רכזת מסלול ילדים ונוער בתכנית לפסיכותרפיה פסיכואנליטית בחוג לפסיכולוגיה באוניברסיטת חיפה.
עירית קושלביץ - פסיכולוגית קלינית והתפתחותית בכירה, התחנה לטיפול פסיכולוגי-התפתחותי בחיפה, דוקטורנטית בחוג ליעוץ והתפתחות האדם, בפקולטה לחינוך, ומלמדת בתכנית לפסיכותרפיה פסיכואנליטית בחוג לפסיכולוגיה, ובתכנית הבינתחומית לתואר שני בהתפתחות הילד בפקולטה למדעי החברה באוניברסיטת חיפה.

סדנה מס' 5:

"כן משחקים באוכל" - טיפול קבוצתי בהורים לילדים עם בעיות האכלה

ד"ר נעמה עצבה פוריה, גל תמים סיקולר

בסדנה תוצג שיטת טיפול קבוצתי בהורים וילדים עם קשיי האכלה/אכילה, **Child Parent Playing with Food group Therapy (CPPFT)** המאפשרת משחק באוכל לא כהאכלה בעת הסחה בארוחה. יילמד שימוש במשחק יצירתי בחומרי מזון, כיצירת פלטפורמה לאינטראקציה משמעותית ומכווננת בין הילד/ה להוריו/ה, תוך הפיכת המרחב העוין של אוכל, האכלה ואכילה למרחב מהנה ומאפשר חקירה וגדילה התפתחותית, עד לכדי אכילה עצמאית תקינה. על פי התרשמות קלינית וממצאים מחקרניים ראשוניים נמצא כי בסביבה מיטיבה ומגדלת הנוצרת בקבוצה, מתפתחות יכולות של רפלקטיביות הורית, אמפטיה והכרה בצרכי הילדים. יכולות אלו גם מאפשרות תהליכי דסנטיזציה של הילדים וההורים במגעם עם האוכל, התפתחות של מובחנות בין ההורה לילד/ה בכל הנוגע לאכילה עצמאית וויסות החרדה ההורית בנוגע לאכילה וגדילה של הילד/ה. הסדנה תכלול הרצאה להבנת הרקע להתפתחות הפרעות האכלה בגיל הרך, שיטת הטיפול הקבוצתי והתנסות יצירתית בחומרי אוכל.

ד"ר נעמה עצבה פוריה - מרצה בכירה וראש המגמה החדשה לפסיכולוגיה התפתחותית באוניברסיטת בן-גוריון בנגב.

פסיכולוגית התפתחותית מומחית, עובדת ביחידה לגיל הרך במרכז הרפואי "סורוקה" בבאר-שבע. **גל תמים-סיקולר** - פסיכולוגית התפתחותית מומחית ופסיכולוגית חינוכית מדריכה. עובדת ביחידה הפסיכיאטרית לגיל הרך במרכז הרפואי "סורוקה", בשירות הפסיכולוגי בבאר שבע, ובקליניקה פרטית.

סדנה מס' 6:

מרחב הביניים בין פנטזיה למציאות / סוזי ביכלר

אזור נפש שלישי, בין המציאות הפנימית- לחיצונית, מקום החוויה הסובייקטיבית. תחילתו איחוד שליו בין האם לתינוק, והמשכו החזקת רצף הקיום של הסובייקט. מאפשר חיים יצירתיים בהנגדה לחיי הישרדות. הסדנה תתמקד במרחב הפוטנציאלי של המטפל, שנוכחותו מחוללת את התנעתו והחזקתו של המרחב הפוטנציאלי של המטופל (וויניקוט). המשתתפים יכולים להביא חומר קליני.

סוזי ביכלר - פסיכולוגית קלינית מומחית מדריכה בכירה, מרצה במכללת בית ברל ובמסגרות נוספות, מטפלת ומדריכה בקליניקה פרטית בת"א.

סדנה מס' 7:

Evidence of prenatal experiences and prenatal trauma, including premature birth, in infant observation and clinical work

ד"ר סוזנה מייאלו - Dr. Suzanne Maiello

הסדנה תעסוק בהרחבה בנושאים עליהם דיברה ד"ר סוזנה מייאלו בהרצאתה, תתמקד בחומר קליני שיביא המשתתפים ובחומר קליני של המרצה. המשתתפים בסדנה מתבקשים להביא חומר קליני על פי בקשתה המפורשת של המרצה, עדיפות להרשמה תינתן למביאים חומר קליני.

Dr. Suzanne Maiello - Psychoanalytic child psychotherapist and adult analyst (AIPPI, ACP, AIPA/IAAP) Founder member and Past President of AIPPI (Italian Association of Psychoanalytic Child and Adolescent Psychotherapy)

Member of ACP (Association of Child Psychotherapists, Tavistock section) UK. Supervisor AIPPI Tavistock-model psychoanalytic child psychotherapy training, Rome and Milan

Faculty member Master Course in Psychoanalytic Observational Studies, University of East London.

Frances Tustin Memorial Prize 1997 (Psychoanalytic Center of California)

Co-author and editor of numerous books, has published widely in leading Italian and international psychoanalytic journals

Main areas of interest: Prenatal auditory and kinaesthetic experience and memory, prenatal protomental development, early trauma and autistic spectrum disorder.

סדנה מס' 8:

הורות מורכבת: להיות הורים לילדים חולים במחלות כרוניות או אקוטיות ד"ר עדנה כצנלסון

הסדנה תעסוק בתהליך ההתקשרות של הורים לילדים שנולדים חולים או נכים ולמאפייני ההורות במשפחות בהן הילד חלה במחלה כרונית בגיל הילדות עד גיל החביון. נקנה כלים למטפלים בהתמודדות עם העברת בשורה מרה, ועם היחסים המורכבים עם רופאים, אחיות ואנשי חינוך בטיפול בילד ובהוריו, ובתהליך שעוברים ההורים מול הילד, מול עצמם ומול הילדים האחרים, המשפחה והחברה. נעסוק בסוגיות הנוגעות לתהליך ההתקשרות לילד של ההורה המוריש את החולי, וההורה שאינו חולה או נשא, ולהשפעת חולי או מגבלה נראות לעין מול חולי סמוי. ילד חולה - בין ילד בעל 'זכויות יתר', לבין 'כבשה שחורה'. נעסוק בהשפעת החולי על הזוגיות, על האחאות, ובתרומה רב-דורית של סבים וסבתות לילד החולה ולהוריו. נציג ביטויים של חולי בטווח ההתפתחות: בינקות, בגיל הגן ובראשית החביון, והסתגלות למסגרות חוץ ביתיות של ילד חולה. נציג התמודדות ספציפית עם מחלות בדרגות חומרה ומגבלה שונות: דגנת (צליאק), סכרת נעורים, סיסטיק פיברוזיס, והקשיים הספציפיים שהם מעוררים ביחסי הורה-ילד. במסגרת הסדנה יוצגו סרטים, ספרי ילדים בנושא, ויועלו וויניטות טיפוליות.

ד"ר עדנה כצנלסון - פסיכולוגית התפתחותית, קלינית וחינוכית. מרצה בבית ספר לרפואה ובית הספר למקצועות הבריאות באוניברסיטת תל-אביב. לימדה בשנים האחרונות במגמה הקלינית של הילד באוניברסיטת תל-אביב. מחברת הספרים: "משבר ושינוי בחיי הילד ומשפחתו" (יחד עם עמירם רביב), "כואב לי" (על התמודדות נפשית עם כאב פיזי בילדות), דיאלוג עם ילדים - "הורים, ילדים ומה שבניהם", ו"סבאות עכשיו" (יחד עם עמירם רביב), "מדריך גמילה מחיתולים". מטפלת בהורים ובילדים בכלל, ובמשפחות ילדים חולים בפרט.

סדנה מס' 9:

ילד זקוק לאמא בעיקר כאשר הוא בלתי נסבל / עידית דורי

עולמו הפנימי של תינוק מתפתח תוך מפגש עם עולמה הפנימי של אמו ויחד הם חיים במעגלי מציאות משותפת, פנימית וחיצונית, בהשפעה הדדית. הסדנה תעסוק במורכבות הנוצרת כאשר חל שיבוש במפגש זה. קליין אמרה: "המידה בה החוזק של האני יכול להישמר ולגדול מושפעת בחלקה מגורמים חיצוניים, במיוחד מהגישה של האם כלפי התינוק" (על אודות ההתפתחות של התפקוד הנפשי 1936). מה קורה לאם ולתינוק כאשר חרדה ואימה מאימהות מתממשים עם היוולדו של תינוק שיש אצלו קושי ראשיתי בתהליכי ההבשלה ההתפתחותיים??

בסדנה נעסוק באותם מקרים בהם מגיע ילד עם אבחנה לא ברורה, שילוב של אבחנה ברצף הספקטרום התקשורתית, עם גלישות פסיכוטיות המאופיינות בהתנגדות פיזית לקבלת המציאות ובפגיעה בתהליכי אמפטיה. הסבל של הורים וילדים אלה הוא רב, כמו גם חוסר האונים שלהם ושל המטפלים בהם. קשה להבין אותם וקשה לטפל בהם. אלו מקרים בהם חווית ההרס והתוקפנות מאלצת אותנו כמטפלים להגיע למקומות קצה בנפשנו.

בחלק הראשון נצפה יחד בסרט "חייבים לדבר על קווין" (2011) ונחשוב אותו. בחלק השני של הסדנה נעסוק בהיבטים תיאורטיים וקליניים טכניים: מסגרת הטיפול, פירוש, נוכחות המטפל בתהליכי העברה והעברה נגדית, עבודה עם הורים. הדיון יתבסס על הבנות מתוך אנליזה בילד ומתוך העבודה הקלינית של המשתתפים.

עידית דורי - פסיכולוגית קלינית מדריכה בכירה, עובדת עם ילדים, מתבגרים ומבוגרים. עבדה בעבר כפסיכולוגית אחראית בשרות לגיל הרך בחטיבה הפסיכיאטרית במרכז הרפואי רמב"ם חיפה. קנדידטית במכון הישראלי לפסיכואנליזה. מלמדת ומדריכה בביה"ס לפסיכותרפיה פסיכואנליטית באוניברסיטת חיפה. מטפלת ומדריכה בקליניקה פרטית בזיכרון יעקב.

*הסדנה סגורה למומחים ומדריכים ומוגבלת עד 20 איש.

מקום הכינוס

הכנס יתארח במלון "לאונרדו קלאב טבריה".
האירוח הוא על בסיס "הכל כלול", פנסיון מלא הכולל לינה, 3 ארוחות ביום, קפה ועוגה אחה"צ, קפה ומיץ רץ במהלך הסדנאות, שתייה חופשית, מתקני ספא, ועוד.

דרכי הגעה

מלון לאונרדו קלאב טבריה ממוקם במרכז העיר, במרחק הליכה מהטיילת ומחופי העיר.
כתובת: רחוב הבנים 1, טבריה. טלפון: 04-6714444
אתר המלון: www.fattal.co.il/leonardo-club-tiberias-hotel

למגיעים מכיוון צומת גולני: עוברים את צומת גולני ויורדים עד רחוב אלחדיף במרכז העיר. ברמזור פונים ימינה ומיד שמאלה לרחוב הגליל. נוסעים כקילומטר אחד עד הפנייה הראשונה, שם פונים שמאלה. המלון ממוקם בפינת הרחוב.

למגיעים מדרך הבקעה (כביש 90): נוסעים צפונה בדרך הבקעה, עוברים דרך בית שאן, ממשיכים צפונה עד צומת צמח ופונים שמאלה לכיוון טבריה. כשמגיעים למרכז העיר פונים ימינה לרחוב הבנים, לכיוון המלון שנמצא על הרחוב הראשי.

שרותי המלון

- בלאונרדו קלאב טבריה הכל כלול: אוכל משובח ועשיר (3 ארוחות מפנקות ביום), שתייה חופשית חמה וקרה, מתקני ספא.
- אינטרנט אלחוטי חינם בכל רחבי המלון ובחדרים
- חניה - בתשלום, על בסיס מקום פנוי
- חדרי גיהוץ בכל קומה
- חדר כושר וספא ללא תשלום
- בריכה מקורה בחורף, ועוד...

מועד הכינוס

מיום שלישי 16.2.2016 עד יום חמישי 18.2.2016

החברה המארגנת

הכנס יאורגן על ידי חברת "כלים שלובים" ונציגיה ילוו את משתתפי הכנס לאורך שלבי הארגון ובמהלך הכנס. בכל הנושאים הקשורים לארגון, הרשמה ותשלום עבור הכנס, ניתן לפנות באופן הבא:

- טלפון : 03-9622158 שלוחה 107
  - פקס 03-9622160
  - דואר אלקטרוני ifat@ks-team.co.il
  - כתובת דואר: החרושת 16 אור יהודה, 6037584
- פרטי הרשמה - בהמשך.

דמי השתתפות

1,460 ₪ 2,180 ₪	מומחים חברי הפ"י - עלות לאדם בחדר זוגי מומחים חברי הפ"י - עלות לאדם בחדר יחיד
1,860 ₪ 2,580 ₪	מומחים שאינם חברי הפ"י - עלות לאדם בחדר זוגי מומחים שאינם חברי הפ"י - עלות לאדם בחדר יחיד
1,310 ₪ 1,460 ₪ 2,180 ₪	מתמחים חברי הפ"י - עלות לאדם בחדר בן שלוש מיטות מתמחים חברי הפ"י - עלות לאדם בחדר זוגי מתמחים חברי הפ"י - עלות לאדם בחדר יחיד
1,660 ₪ 1,860 ₪ 2,580 ₪	מתמחים שאינם חברי הפ"י - עלות לאדם בחדר בן שלוש מיטות מתמחים שאינם חברי הפ"י - עלות לאדם בחדר זוגי מתמחים שאינם חברי הפ"י - עלות לאדם בחדר יחיד

למזמינים לינה בחדר זוגי, או לינה בחדר בן 3 מיטות - יש לציין את שמות השותפים בחדר. במידה ולא ייצויין פרט זה - השיבוץ יעשה באופן אקראי. תינתן עדיפות לרישום לסדנאות לחברי הפ"י וחברי החטיבה. הזדרזו להירשם!! דמי הרישום כוללים: לינה, השתתפות בהרצאות, פנסיון מלא, הפסקות קפה וכיבוד.

תשלום דמי חבר/הרשמה להפ"י

דמי החבר להפ"י לשנת 2015 (490 ₪ למומחים, 250 ₪ למתמחים, 80 ₪ לסטודנטים) ניתן לשלם בהמחאה נפרדת לפקודת הפ"י לפי הכתובת: הסתדרות הפסיכולוגים בישראל, ת.ד. 3361 מיקוד 5213601, או באמצעות כרטיס אשראי בטלפון: 03-5239393 או באתר הסתדרות הפסיכולוגים לישראל: www.psychology.org.il (חידוש חברות בלבד. הצטרפות להפ"י נעשית דרך המשרד). למעוניינים נא להסדיר את ההרשמה לפני ביצוע הרישום לכנס (לטובת עלויות מעודכנות עבורכם)

תוספת המחיר למי שאינו חבר הפ"י היא 400 ₪ למומחה ו- 200 ₪ למתמחה.

פריסת תשלומים

למשלמים בצ'קים: ניתן לפרוס לשני תשלומים:

שיק ראשון לפירעון מיידי (בהתאם למועד הרישום), שיק שני לתאריך 1.2.16 אין לחרוג מתאריכים אלו. יש לכתוב את הצ'ק לפקודת: **"כלים שלובים - כנסים, ארגון והפקות בע"מ"** ולשלוח לכתובת המופיעה לעיל.

למשלמים בכרטיס אשראי: עד לתאריך 31.1.2016 ניתן לפרוס לשני תשלומים לאחר מועד זה ניתן לשלם בתשלום אחד בלבד. למשלמים באשראי תתוסף עמלת סליקה בסך 2% מהסכום הכללי.

דמי ביטול:

ביטול השתתפות עד 30 יום לפני מועד הכנס, החזר בניכוי 150 ₪.
ביטול השתתפות החל מ-30 יום ועד 15 יום לפני הכנס יוחזרו 50% מדמי ההשתתפות.
ביטול השתתפות של 15 יום לפני הכנס והילך, לא יוחזרו דמי ההשתתפות.

הרשמה לכנס:

הרישום לכנס יבוצע בצורה אינטרנטית שתסופק ע"י חברת **"כלים שלובים"**. המערכת מאובטחת ומתאימה לתשלום בכרטיסי אשראי.

שימו לב!

שלושת ימי הכנס מוכרים על ידי הוועדה המקצועית לפסיכולוגיה התפתחותית של משרד הבריאות, מועצת הפסיכולוגים כימי השתלמות למתמחים.

בהתאם להנחיית האוצר, אגף החשב הכללי (חוזר ל/10), ההוצאות הכרוכות בהשתלמויות עובדים לתקופות קצרות ובהשתתפות בימי עיון לשם שמירת רמתם המקצועית - כאשר הן ממומנות על ידי מקום העבודה, תהיינה פטורות ממס הכנסה.

עובדי מדינה ועובדים אשר המעסיק מפריש להם בכל חודש סכום קבוע ל"קרן ידע" של המח"ר זכאים להחזר חלקי של עלות ההשתתפות בכנס השנתי של הפ"י. ככלל, ההחזרים הם של 50% ביחס לחלקיות המשרה (החזר של 50% על משרה מלאה, 25% על משרה של 50% וכן הלאה) ואינם תמיד כוללים השתתפות על לינה. בנוסף, ההחזרים ניתנים רטרואקטיבית בלבד, לאחר קיומו של הכנס וביצוע התשלום על ידי המשתתף. הנחיות מפורטות לגבי אפשרויות ההחזר והפרוצדורות לביצוע יינתנו לקראת קיומו של הכנס על ידי מזכירות הפ"י.

בברכה,

הוועדה המארגנת